

S. Cyrill.

to. 6. Concilii Ephesi. c. 6. sic Mariam alloquitur: Salve Virgo, per quam universa creatura idolorum vestigia detenta ad veritatis cognitionem perducta est. Et quod præclarior est, ad Deiparam spectat illud Isaie vaticinium c. 2. ubi de Ecclesie fundatione, & concursu magno undique genitum ad illam futuro: Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium, & fluem ad eum omnes gentes. Ad quæ verba S. Gregorius in lib. 1. Regum c. 1. pie arbitratur, Virginem matrem ab Isaia appellari montem in vertice montium; quod sese attollat longè super omnium Sanctorum merita, & sapientiam: Mons in vertice montium fuit; quia altitudo Mariæ super omnes sanctos refulsit. Ferrandas sursum ad hunc montem non invitas, sed faciles, omnes gentes antea idolatriæ tenebris involutas, ait Vates. Unde, quæso, gentes à Christiana fide alienæ, aliæ a seipis sunt? unde ad cœlestia erectæ tanto impetu? Certè in illo verbo fluem latet mysterium: nam Hebraicè est nabar, quod significat (ut observant Complutenses in tuo dictionario) illuminare, illustrare. Isaï. 60. tunc videbis, & afflues. Hebræi legunt; videbis, & illuminaberis. Et Pl. 33. respicite ad eum & illuminamini. S. Hieron. in Psalterio: respicite ad eum, & confluete. Neque illuminationem quamcumque significat, sed illuminationem per scientiam: nam ab eo verbo fluit vox nebiru, quæ scientiam significat, eò quod est lumen intellectus. Unde commodè Isaie verba efferas: & illuminabuntur ab eo, seu illuminabunt sese ad eum omnes gentes: Ac si dicat: current ad Ecclesiam, current ad Virginem, current ad Christum per Virginem omnes gentes, nationes universæ, ipsius Virginis illuminatæ scientiæ, & ab ipsa ad veritatis cognitionem perductæ. Hoc totum Mariani magisterii, & doctrinæ opus est; illique acceptum referri debet.

Isai. 23.

Mons in vertice montium Deipara, à qua omnes illuminati.

S. Greg.

772

773

Rupert.

sacrarium pectoris tui, ut viva voce omnem necessariò tenendam demonstrares regulam fidei cum testimonio scripturarum, quas memoriter tenebas prophetissa magna. Sic etiã quotquot sapientiæ Christianæ sidera sunt in hoc Ecclesie firmamento, multisciam cognitionem, & doctrinæ splendorem à Virgine hausere. Sic Dionysius Areopagita, Augustinus, Ambrosius, Hieronymus, Ildephonus, Thomas Angelicus, Bonaventura, & innumeri alii à Deipara, habent sapientiæ thesauros.

131 Angeli quoque stellarum nomine indigantur Job. 38. 7. Cum me laudares astra matutina: & Apoc. 1. 16. Etenim est Angeli sidera sint jure suo fulgentissima, & in omni sapientia perfectissimi, nihilominus tamen à Deipara multa didicere & multipliciter illuminati sunt luce sapientiæ. Et quid mirum, cum Apostoli, & Apostolici viri sub Mariæ magisterio illuminaverint vero ac Theologico sensu beatas illas intelligentias, ut supra num. 118. dicebamus ex Apostoli doctrina ad Ephes. 3. 10. Hinc electa ut sol esse dicitur Cant. 6. 9. Quia sicut sol solus orbem illuminat sic hæc sola solidiori lumine & Angelos, & homines illustrat; uti interpretatur S. Petr. Dam. ser. de Assump. Cui conf. nat. S. Bernardinus to. 1. Concio. 61. In hoc est electa ut sol, scilicet ad irradiandum totam multitudinem Spirituum Beatorum. Et S. Ephrem. cœlestis disciplina in celum transmittatur. Et S. Bonaven. in Speculo c. 3. Se cum sua plenitudine Angelis communicat. Licet enim Deipara sit naturæ inferioris respectu Angelorum, in sublimiori tamen fastigio est, & Deo ipsi proximior, lucique inaccessibili immerfa; inde ergo habet quod Angelos illuminet: ipsi vero tanquam sidera à Virgine lucem sapientiæ mutuantes, caput Doctrinis suæ cingunt: non tam ut splendorem ei concilient, quam ut ipsorum geminetur splendor; quomodo dicebat S. Bernardus ser. ad c. 12. Apoca. Dignu plane stellis coronari caput, quod & ipsi longè clarius micat, ornet eas potius, quam eruetur ab eis. Quidni coronent sidera quam sol vestit? Quid si ex his stellis una sit Mariæ Filius, de quo orietur stella ex Jacob? De eo quoque S. Ildephonus in l. de Virg. Mariæ: sub Mariæ disciplina insan versatur.

Job. 38. 7.

Angeli per Deiparam illuminati.

Can. 6. 9.

S. Petr. Dam. S. Bernar.

S. Ephrem.

S. Bonav.

S. Bernar.

Maria sub disciplina infans Deus versatur.

Data Virgini sunt Aquilæ, illius magnæ. Nisi per aquilam illam, illam magnâ intelligas Christum Dominum, qui ob immensitatem sapientiæ solet in litteris inspiratis, & à SS. Patribus aquilla appellari. Ut verò ostendatur Virginis Matris sapientia esse quam simillima Filii sui sapientiæ, Mariæ pennæ datæ dicuntur hujus aquilæ, hujus magnæ. Hujusmodi alæ

§. I.

Originale peccatum ab immodica sapientia libidine principium duxit, atque a divina scientiæ ambienda serpentina persuasione.

Irretorio & indefesso obtutu, instar aquilæ, Deû Deipara insuita. Isai. 6.

S. Bernard.

S. Epiphan.

alæ Aquilinæ Virgini datæ sunt, non quibus faciem suam obvelaret, ut Seraphim apud Isaïam c. 6. infinitam Dei claritatem minime perferentes; duabus enim alis velabant facies suas: sed quibus ad Deum pleno jubare micantem feratur perpeti volatu, inconviventibus oculis, ita ut profundissimam divinæ sapientiæ, ultra quàm credi valeat, penetraverit abyssum, ut aiebat supra Bernardus. Rem totam illustrat S. Epiphanius Constantiæ Episcopus Ser. de laudibus Virginis, ita splendide: Maria Virgo plurium nominum, & multocula effecta est: Seraphim incomprehensa visionis, quæ inventa est velamentum quoddam intellectuale corporis universalis Cherubim transcendens; illa enim avertuntur, cum nequeant spiritualem ignem divinitatis fixis oculis intueri: hæc autem oculis apertis fixè inveniunt incomprehensibilem, & somni expertem oculum Christi cum desiderio, & osculo salutabat. Exercitus Angelorum nec videre possunt, nec contingere; hæc verò labra labris conjungens incomprehensum salutabat. En tibi, quæ ratione Dei genitrix volatu sapientiæ suæ, & irretorio, atque indefesso cognitionis oculo vel ipsos superet Seraphinos.

SECTIO III.

Eximia Deipara sapientia tunc primùm, & maxime enituit, cum primigeniam divinæ scientiæ obtinenda ambitionem, & originariam nostram ignorantiam obtudit in astuto serpentis capite.

133 UT quanta sit, quamque excellens Deiparæ sapientia perspicue innoscat, illud in primis disquerere operæ pretium est; nempe ex quo tempore hæc scientia in Virgine inceperit? Placet summopere illorum opinio, qui scientiam per se infusam Mariæ primo Conceptionis instanti deferunt. Quod sapienter probant & approbant nostri Suarez to. 2. in 3. p. disp. 19. sect. 3. & Salazarus de conceptione cap. 2. §. 3. num. 45. Ideò à probatione abstinere, ne actum agam; sat erit S. Bernardini Senensis verba referre ex to. 2. Ser. 51. ar. 1. c. 2. In prima sanctificatione quantum ad rationem & intellectum tanta Virgini claritas super infusa est, quod hæc septem perfecte intelligebat secundum quosdam. Primò naturam creatam rationabilem; secundò naturam creatam rationabilem; tertio naturam creatam spiritualem: quartò naturam increatam divinalem: quinto omnia, quæ erant figienda, & aspernenda: sexto omnia, quæ erant sequenda, & amplectenda; septimò per quem modum, & ad quantum gradum omnia essent odienda, & diligenda. Hæc scientia, & perfecta cognitio rerum (ut relati Auctores statuunt) quasi in excubiis fuerit, né Maria ad culpam flecteretur: non enim cum ea cognitione potuerunt motus alii iudicium, & sacram mentem prævenire? quæ superiori lumine collucebant. In quo Maria Angelos ipsos superavit, qui in primo suæ creationis instanti quandiu viatores fuere, ab excellentiæ propriæ cognitione, & amore ita omnes pulsati sunt, ut nullus salus in eo momento non vacillaverit, atque nutaverit. Unde infusa Mariæ scientia, ab eo instanti perfectior habetur scientiâ Angelorum infusâ.

Scientia Deipara infusa à sua Conceptionis momento.

S. Bernardinus.

Genes. 3.

Locus Gallesis naviter & solide versatur. Serpens sapientissimus & astutissimus.

Caput serpentis, originalis peccati symbolum.

caput serpentis omnium astutia & fraude constat.

779

קרח

134 Quod ut solidè efficiam, accuratè primo sacram Genesis Historiam, & verba cap. 3. ubi lucifer sic Evam ad peccandum induxit: Scit enim Deus, quod in quocumque die comederitis ex eo aperientur oculi vestri, & eritis sicut Dii scientes bonum, & malum. Hoc ut facilius persuaderet, atque perfidiosissimam summæ sapientiæ appetendæ imposturam adornaret, appositam lucifer serpentis larvam induit, quem calidissimum, atque prudentissimum noverat. Neque abs re Historiam Scripturæ, id observavit sacer Historicus cap. 3. 1. Sed & serpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecit Dominus Deus. Qui dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus? Ubi LXX. Interpretes serpentem prudentissimum dixere. Et S. Augustinus, sapientissimum. Igitur hoc larvatus callidissimo, prudentissimo, ac sapientissimo capite interior ille Draco, stygiolorum omnium scientissimus, atque astutissimus, expeditionem sibi viam munisse credidit, quæ mulieri persuaderet, longè ipsam sublimioris, atque ad eò divinæ sapientiæ consecandæ, capacem esse, quando inferiora animalia rationis expertia, tanta cerneret calliditate, prudentia, atque ingenita intelligentia quodammodo polere. Inde igitur à primigenia illa affectandæ scientiæ divinæ persuasione, serpentis caput omni solertia, atque vafriæ compactum, ejusdem persuasæ sapientiæ invisum emblema, peccati que originalis infaustum symbolum evasit. Ut cum Adamus, universique nepotes infestum caput adversarii prospectassent, supremam illam summæ sapientiæ ambitionem in scelestissimo serpentis cerebro detestarentur: cumque illud ab invicta quadam, & sapientissima viragine conterendum audirent, non aliter noscent contentendum, quàm per oppositam sobriæ sapientiæ modestiam, quæ Deipara superbæ scientiæ caput obrutum contunderet. Igitur antiquæ serpentis caput pro originalis peccati symbolo, pro persuasæ, & affectatæ divinæ sapientiæ emblemate, aptissimè in hoc vaticinio fuisse designatum, liquet ex ipso serpentis capite.

135 Caput quidem omni astutia, fraude, & nequitia conflatum, ut claret ex illis, sed & serpens erat callidior cunctis animantibus terræ Hebraicam vocem Gharum Vulgatus vertit Job. 5. 12. malignum; & ibi LXX. versutum. Ude Aquila, & Theodotion in Genesi legunt serpens erat waweppe, id est, malignus, versutus. Alii eam vocem Hebræam interpretantur, involutus, implicatus: id est, non mirrorum introrsum nequitiarum spiris, quam extorsum nodosis implicatus gyris. Oleaster involutum ait exinde esse callidum, quod callidus videatur involutus, ut ignores quid lateat in eo. Maritus Brixianus in Arca, cum prædicta voce interpretatus esset notari eum, qui ingenio ad quascunque res obeundas pollet, astutum, vafrum, versutum, versipellem; arbitratur originem vocis esse gharima, id est, æcereum, congeriem, congregationem: elegantè transla-